

Indúlt BÉTSBÖL Szeredán 14. Már. 1787.

Itt van a mi ide fért.

Minekutánna a' múlt Vasárnap a' F. Ts. és K. Udvári Templomban a' közönléges Isteni tiszteleten a' F. Monárkha Ferentz fő Hertzeggel edgyüt megjelentenek volna ; Gróf Pálfi Károly Ur ö Excellenciája, mint F. Ts. és K. Udvári Minister, az edgyesült Magyar Kantzelláriának fő Kantzelláriusa, és a' Szent-István nagy Keresztes Rendének fő Tagja, Hertzeg Starenbergtől instelláltatván, F. Királya-hoz maga magával született hivyfégét hitével petsétele-meg. — A' F. Monárkhának Kerzonézusi uttya, melyben már senki sem kételkedik, ezen hónapnak 20-dikára halasztott, a' két előre utolsó rendelést tenni küldetett Kúriroknak meg jövetelükért ; de már az ezen utra vivendő nehezebb dolgok és drágaságok öszverakatván, előre küldetnek. Az egész uti pom-

pa tfak 3 hat lovú hintokból fog állani , u. m. a' mellyek között az elsőben a' Monárkha, fő Hadivezér G. Kinszkivel és 2 Kabinét Titoknokokkal fog ülni , ezt követvén a' másodikban 4 udvari arany pafzamántal gazdagon megrakott fetét zöld köntöfű udvari szolgák ; kik Pohárnaki hivatalt tésznek , a' harmadik hintóban léfznek edgy lelki és edgy Testi orvos, az ifjabb *Brambilla*, az ő Felfége fő Kertész Mestere *Májer Ur*, a' fő Kotsi Mester *Lekner Urral*. Ez az egész követő ferge a' föld első Monárkhájának. — Olly vélekedésben vagynak némellyek , hogy még az ő Felfége elmenetele előtt fő Hertzeg *Leopold* két fiaival edgyütt Bétsbe váratnék , ki az ő Felfége jelen nem létében gazdának maradna Bétsben , a' két Hertzeg fiak pedig itt fognának neveltetni. Mindezekről ezután bizonyosabbat íránk. — A' Bétsi Biró és második Polgármester nem régiben olyan levelet vevének a' Monárkhától, melyszerént, az ő keskeny határok közzé szorúlt tudományok és rofsz gazdaságok miatt, tisztfégek' órája utolsót ütött ; ezt tudtára adá a' Monárkha a' Tanátsnak, hogy ne szorgalmatoskodnának ezek helyett mást tenni ; mert magának különös gondja vagyon azon üres székeknek érdemes Ferfiakkal való béültetésére. Ezek között kivált az edgyik fok adósságokkal terhelve tulajdon házát, azt felelé a' Monárkha ; hogy lehetne az nekem és a' Közönségnek jó, a' ki magánakis rofsz. — Még más két nagy Hivatalú emberekis , kiket a' Bétsiek fekete szinnel festenek, kelletlen nyugodalomra szorúltak , mely azt bizonyítja , hogy *Második Jozsefnek* szüntelen nyitvalévő atyai szemeit ritkán kerülhetik a' hibák és tfalárdfágok. — A' F. Tsfázári Testörzők, edgy F. Rendelésnek erejeszerént, ennekutánna nem az Udvari Kamara , hanem a' fő Hadita-

di tanáts, nevezetesen pedig Iovás Vezér G. *Karamelli*, mint Brigadérjok' gondviselése alatt léfznek. — Nemrégiben az idevaló fő Püfpök és Kárdinális Ur ö Eminentziája titkon a' Lútheránusok' Isteni-tifz-teletén megjelenvén, a' Superintendens *Fock* Ur Prédikátziója annyira megtettzett, hogy magához ebéd-re hivatván, baráttfágofon mulatott vele. — A' ma nagy Lelkü Koloniai fő Püfpök és válafztó Papi Fejedelem, kinek nagyra teremtetett Lelke az ö Romai Tsáfzári vérből vett eredeténél nem killebb, az ezen efsztendőben lévő böjtölésbéli engedelemnek megvilágofittáfára nézve, a' maga Püfpökségében lévő Papjainak egy igen hathatos Püfpöki, vagy Páfztori Levelet adottki; mellyel miis E. Olvasoinknak rövid nap fzolgálván, könnyen által lehet látni, mely nagy fzorgalmatoflággal igyokezzenek a' Német Orfzági Püfpökök a' magok juffokat oltalmazni. — A' Török Udvar körül rendkivülvaló nagy tifztségbéli változáfok eftenek, és *Jaffiból* ugy értyük, hogy az eddig Moldvában volt Török Hertzeg *Mauro Kordátó Sándor*, Konftántzinápolyba fzolittatván edgy fzóra (kéttfégkivül érzette a' fáfrány illatott) a' múlt hónapnak 5-dikén edgy néhány hiv embe-reit magához vévén, elillantott, és a' mint vélekednek, Lengyel Orfzágbá fzfándékozik, fokot irhatnánk a' Török Birodalomról; de minthogy többnyire bizonytalanok a' hirek, ezekrőlis máfkor bővebben. — Az Erdélybői vett Levelek bizonyitják, hogy Gróf L. I. Ur, es Gróf B. M. Afzfzony, u. m. néhai Gróf *Földvári Ferentz* Ur özvegy Grófnéja, (kik az emelitett Grófnak hirtelen történt halála miatt, méreggel való étetésnek gyanufágával vádaltatván, már jó darab időtölfogva Sz. Régenben kemény örizet alatt tartatnak (a' múlt napokban, a' N. Tor-

Torda Vármegyei Táblán ártatlanoknak íteltettek, és ezen gyanúfág alól felzabadítottak; de a' Fiskális ezen Törvényes ítéletet a' fő Kormányozó szék eleibe mozdítván, mig ittis ártatlanfágok nyilvánvalóvá leszzen, addég még őrizet alatt maradnak. — Itten Erdélyben a' F. Királyi Biztos Urak, a' Sz. K. Városbeli Tisztviselők' jobb karba való állittásában szorgalmatoson munkálódnak. Minden K. Városnak bizonyos Doktora leszzen, kiknek esztendei fizetések 200 forint. Kolosvárra Doktor Szűts, M. Váfarhelyre Doktor Kováts Urak tétettek, kik mind ketten a' magok hivatalokban érdemes Férfiak. — Hamind így, még minekelotte Európából ki tennék a' szürét a' Töröknek, onként megvilágosodik. Edgy Konstantzinápolyi Levélből értjük, hogy a' Török Divány nem régiben tökéletesen elvégzette, hogy minden Mahumed szerzetesi, u. m. kik a' nép belső zenebonája' savanyító kovászfzának lenni tökéletesen megesmertettek, eltöröltessenek. A' Divány a' maga végezését a' Tsászárnak bémutatván, a' dolog helyben hagyatott. A' Mufti, vagy Török Pápa, ki a' Mahumed Helytartójának tartván magát, eddig minden Tsászároknak nótát fújt a' tántzra, midön az erről szolló igéket parantsolat képében vévé a' Tsászártól, tsak elbámúla; de az elotte volt Muftinak szomorú példája forogván szeme előtt, Pogány Apostoli szent engedelmeslégel elhalgata. — A' Romai Pápanak Bétsben lévő Nuntziussa, Hertzeg Kautitznak a' Státus Kantzelláriussának, edgy Romából jött, és a' Felsőges Tsászárnak szolló Levelet nyújtabé nem régiben, melyben arra kérettetik ő Felsőge, hogy a' Pápai székek régi ős örökös júllát, az ahoz nyúlt Német Országi Papi Fejedelmek és Püspökök ellen oltalmazná. Minémü felelettett nyert

légyen ezen kívánfág, azt még nem tudhattyúk. — A' Leopold városban lévő Bétfi Kárméliták' Klastroma, és Kertye, a' hová 16 házok épittetnek, tsak alig adaték el; midon a' Minóritákis ujalag ezen izenetet vevék, hogy a' Klastromot üresitfék; mert gyermek nevelő házzá fog alkalmaztatni. — Az ide való Mészárosok a' napokban ujra a' Monárkhához menének instálni, hogy nekik tellyes lehetetlen vólna a' húst olly oltsón, u. m. 2 garafon adni, hanem méltoztatnek ő Felfége megengedni, hogy ha tsak edgy poltrávalis adhaflák fellyebb. Ezt felelé az ő népe' terhét viselő Monárka: Ha úgy, mint eddig, nem adhattyátok a' húst, mondjatokle mes-terfégetekről: én a' ti Legényeiteket megteszem Mészárosoknak, ezek szivesen felvállalják, és húst fognak mérni 2 garafért, és ha fellyebb adják, minden font húfért 50 páltzát kapnak. „ Ezzel, mintha az öreg bárdal agyon ütették vólna, mindenik Mészárosnak leefvén az ajaka, elmenének, és húst mérő Legényeiknek megparantsolák, hogy ha a' kutja a' szájában két garast találna a' Mészárszé-ke vinni, edgy font húst adjanak néki. — A' Protestánsoknak Magyar Országon kegyelmesen megengedte ő Felfége, hogy mindenütt harangot tarthatnak, és a' magok szokások szerént harangozhatnak. — Edgy bizonyos Tudomány Mihelyben lévő Doktor Professzor nem régiben a' test bontzolásból tanuló tudományokat tanítván Halgatoinak, edgy meghólt Szeretsfennek fejét magyarázgatya vala, hogy a' között, és a' Majom feje között mitsoda hasonlatosságok légyenek. E' természet szerént, süli-be menvén a' Papoknak, tanátsot tartának ellene, mint vallással tsufolodó ellen, ki az embert, még pedig szeretsent, a' három Szent Királyok közzül edgyiknek nemzetét a' leg otsmányabb fene állatok-

hoz hasonlította; ítéletet tesznek a' Doktorra; de a' mely ítélet a' fő Uralkodonak kezéhez menvén: nem egyebet, nevettséget okozott. — Az örökkévalóságban lévő Pruszszus Király Szobájának edgyik szegeletében edgy Titkos tanácsos Ur edgy iskatulya veres követ találván a' napokban, viszi a' Királyhoz és mutattya. A' Király, nem tudván mitsoda követ, néki ajándékozta. E' hivat edgy ahoz értő embert, megbetsülteti a' Köveket, 's hát 30 ezer forintot érnek. Megyeu visszsa a' Királyhoz, 's mondja melydrágák a' Kövek, azért tselekedjék vele tettszése szerént ő Felsőge. Mond a' Király, 30 ezer forint ugyan fokotska: de én ezt már edgyfzer néked ajándékozván visszsa venni nem kívánom; hanem minden tselekedeteidben légy illy hiveséges azt kívánom. — Rég hogy minden közönséges Levelekben azt olvasuk, hogy a' már mindenütt esmeretes Kárdinál Rohán Ur edgy veszett ebtől megmardostatván, kigyogyúlhatatlan nyavallyában sinlödik: de ezen hir nem igaz és most veszik eszre az irok a' Frantzia *Allegoriát*, melyszerént a' veszett eben *Delamotte* értetik, azon Dáma ki által halálos seb ejtetett vala rajta. — A' Hollándiai Közönséges társaság név alatt lévő Tartományok között máigis fen van a' zenebona, és az Örtzetben lévő Testörzök zászlojára nem régibenis valaki Akasztófát festett vala, és az azon lévő Oroszlány tzimmernek kötelét a' nyakába. Ezeknekis nem fokára ütni fog az óra. — A' napokban meghólt Frantzia fő Minister *Versénes* Úrnak teste felbontatván, a' hojagjában mint két galamb tojás, olyan két kövő találtatott, és már a' Podágrais a' belső részekre hatottnak lenni találtatott. — A' Svétziai Király Romában létének, a' Lutheránusok vallása szerént való Isteni tiszteletének és Sakrámentommal való élésének,

nek, örök emlékezetére Stokhalomban pénz veretett, melynek edgyik felén a' Király képe neve, és titulusa vagyon, a' más felén ezen irás olvastatik *Auspice Rege Sacra Evangelicorum in ipsa Metropoli Romæ Ecclesie more solenni primum procurata die Paschæ MDCCLXXXIV.*

A' hat héti hitbéli proba alá vettettek eránt e' következő Rendeléseket méltoztatott tenni a' F. Monárkha 1) Hogy a' proba alatt lévök éjjel nappal a' Plébánián ne tartoztassanak, hanem a' lakosok környülállásaikhoz képest minden nap két órák szabattassanak ki a' probára; a' proba ideje alattis, a' kirendelt órákat elvégezvén, elbottsáttassanak, hogy mezai gazdasághoz tartozó munkájokat minden hátramaradás nélkül folytathassák 2) Hogy a' proba alatt lévöknek az az ido, a' mely alatt már edgy darabig oktattattak, a' hat héti probába bészámláltassék. 3) Mind a' probára való bévétel alkalmatosságával, mind a' proba alatt eshető, minden bozszufágra való ingerlések, szürkálodó szavak keményen tiltatnak. — Továbbá azis keményen parantsoltatik ö Felfégétől, hogy az adofizetöktől kétszeres Stolát venni, kétszeres büntetés alatt egy Lelkipásztoris megne próbálja. Budán 13 Fébr. 1787. — A' Protestánsok között bizonyos okokra nézve elválhatnak a' Házoszemélyek; de hát ha az edgyik R. Katkolikus, a' másfél pedig Protestáns, ekkor mit tselekefsznek? A' Felféges Monárkha ez eránt tett kegyelmes rendelése ez: hogy az ilyenek a' Katholika Ekklésia Törvényeit ezen dologban tökéletesen tellyesítsék.

Edgy üvegen néző, de belső szemeivel mezfze látó öreg Politikus az Olasz országi újág Leveleket olvasván teg nap a' Kávészázban, el mosojodik alattomban: kerdem, mit nevet? A' haláfszatnak (igy szó) edgy

edgy különös nemét olvasám ezen Levélből, melyszerént még a' Péter hálojából is ki akarják fogni a' Halat. A' Pruszszus Király a' maga eddig Romában volt Agensét Cofáni Apát Urat *Residensi* titulussal, és edgy eddig soha sem volt nagy fizetéssel megtisztelvén, edgy nagy Déákbetükkel irt Pátenst küldeni, melyben a' Romai Sz. Atyát *Supremus Ecclesiae Romanae Pontifex*-nek nevezi. A' Pruszszusnak edgy Millionál több R. Katholikus Jobbágyai vagynak; és minthogy még itt a' Katholikusra nézve semmi újjittások eddig nem estenek, utat készít magának a' Péter hálojában halászni. — Hazúdé, vagy tréfálodik? azt olvasom edgy Levélből, hogy edgy bizonyos nagy vezér alatt 50 ezer vörös szemű Pruszszus Katonáknak már utazó parantsolat adatott, hogy a' Hollándiai határfzélekhez közelébb nyomúlván, a' Helytartó Hertzeg Perét a' Márs Törvény székén igazítsák a' mint lehet. — Edgy elméjében megháborodott szegény Károlyi ember meghalván nem régen, Leányai kozzul edgyik, az ország notáján, így sirattya vala; Bezzeg megálmodám, hogy kiugrott a' fejér Kutya az ablakon s, t. Illy szép álmot magyarázóknak vagynak még néhól néhól a' megrögzött itéletú köznép között. —

Tegnap vala a' F. Monárkha születése napja, mellyet ennekelötte nagy lármás Udvari pompával szoktanak vala megülni; most pedig, hogy a' viszfzaéléfeket gyűlölö *Második József* semmitis ezen napból mások felett magának tulajdonítani ne láttassék, minden legkissebb pompa nélkül egész tsendeségben telékel.